

Drukkerij Van Dijk Woudsend

Een stukje geschiedenis en een nieuwe uitdaging

Na 14 jaar heeft Gerben de weloverwogen beslissing genomen om te stoppen met Drukkerij Van Dijk. Voor mij reden om hem eens op te zoeken om de historie, die Jan de Vries in 'Verhalen over Woudsend' (1994-1997) schreef, af te ronden. Eerst even een samenvatting van dat verhaal van hem over Drukkerij Van Dijk.

De stichter van Drukkerij Van Dijk is Jetze van Dijk, geboren op 20 maart 1891 in Balk. Eigenlijk wilde hij timmerman worden maar hij kreeg een baan als letterzetter bij drukkerijen in Balk, Heerenveen, Bolsward en Harlingen tegen een weekloon van circa 12 gulden. Hij trouwde op 24 mei 1923 met Gretske Zijlstra (25 juni 1899 Beetgum) Het echtpaar kreeg twee kinderen, dochter Ietsje (1928) en zoon Gerben (1933).

Uit gegevens van de afdeling bevolking van Wymbritseradeel blijkt dat ze op 11 mei 1925 werden ingeschreven op het adres Eewal 2 waar de drukkerij voorheen was gevestigd. Uit betrouwbare bronnen is echter gehoord dat Jetze zijn drukkerij is begonnen in een klein kamertje van het monumentale Hege Hús aan de Midstraat Noord 1 en dat Jetze pas later het pand aan de Eewal heeft gekocht voor 1500 gulden. Mogelijk heeft hij zich bij zijn trouwen al als drukker in het Hege Hús gevestigd zonder dat aan het bevolkingsregister te melden.

Jetze vond zijn klanten niet alleen in Woudsend. Hij reisde per fiets heel Friesland af om orders voor het bedrukken van facturen in de wacht te slepen. De opdrachten voor geboortekaartjes en rouwbrieven zal hij hoofdzakelijk in Woudsend en omgeving hebben verworven omdat daar natuurlijk haast bij geboden was.

Jetze van Dijk (1891-1953)

Gerben van Dijk Sr (1933-2004)

De drukkerij aan de Eewal

Voor een beginnende drukker was het een armoedige tijd en onder het motto: 'alle beetjes helpen' ging Van Dijk er rond 1928 toe over fotograaf De Jong uit Sneek te vragen om foto's te maken van Woudsend, om daarvan Ansichtkaarten te maken. De opnamen op glasplaten werden op de slaapkamer van huize Van Dijk ontwikkeld en overgebracht op clichés van zink of koper. Na nog een behandeling met een metalen frame werd het in de drukpers geplaatst en konden ze op geschikt papier worden afgedrukt. Zo werden kaarten gedrukt van o.a. de Coöp. Zuivelfabriek, de Eewal en diverse 'Groeten uit Woudsend'. Naast de geboorte-, rouw- en visitekaartjes, Ansichtkaarten en drukwerk voor de middenstand, was ook Woudsend Verzekeringen een goede klant.

Vrij plotseling overleed Jetze op 14 november 1953 waarna moeder en zoon Gerben van Dijk de zaak moesten voortzetten. In 1960 bouwde Gerben een woning met bedrijfsruimte aan Julianaplantsoen 132 (nu nummer 2). Toen Gerben trouwde verhuisde zijn moeder naar de Midstraat. Tot zover Jan de Vries.

De drukkerij aan het Julianaplantsoen in aanbouw (1960)

Gerbens vader (Gerben Sr.) trouwde op 15 augustus 1963 met Geertje Landstra en zij kregen vier kinderen, tweeling Jetze en Gerben (1954), dochter Amerens (1967) en nakomer Roland (1973).

Gerben: 'Het ging goed met het bedrijf van mijn vader, hij deed al het drukwerk voor Woudsend Verzekeringen. Dit was in het begin in boekdruk waarbij hij bij tijd en wijle niet genoeg loden letters had om het werk te maken. Daarom investeerde hij in een loodzetmachine waardoor dat probleem was opgelost. Maar al snel werd het productieproces overgenomen door de offset druk.

In de periode dat Woudsend Verzekeringen een eigen drukkerij begon in het Lange Hús was Gerben Sr. weliswaar in één klap een grote klant kwijtgeraakt maar er bleef voldoende werk voor Van Dijk. Gerben: 'Op de kantoorruimte werd niet alleen het drukwerk voor de verzekeringsmaatschappij afgedrukt maar ook diverse verenigingen konden daar terecht. Toch heeft mijn vader nooit slechte tijden meegemaakt, er was altijd werk in overvloed. We hielpen al jong regelmatig mee in de drukkerij evenals mijn moeder en na de middelbare school hebben wij als jongens alle drie een grafische opleiding gevolgd, Jetze in Utrecht en Roland en ik in Zwolle en Amerens ging naar de Bibliotheek Academie. Wij als zoons hebben nooit langere tijd met onze vader gewerkt, wij zochten liever onze eigen weg'.

Mijn vader had, en dat had lang niet elke drukkerij, later ook een rotatiepers waarop je kranten kon drukken. Hij maakte bijvoorbeeld jarenlang de Makkumer Belboei, de Jubbegeaster krant, de St. Nykster Zakenman en ook een reclamefolder voor supermarkt Kooistra in Bolsward. Op een gegeven moment was de bedrijfsruimte te klein en werd ook ons woonhuis bij de drukkerij ge-

Gerben van Dijk Sr. achter de loodzetmachine

trokken. Mijn vader kocht toen een huis in Balk. Jetze en ik hebben nog wel in Woudsend op de lagere school gezeten, maar gingen na de verhuizing naar de Mavo in Balk. Na ongeveer zeven jaar verhuisde mijn vader weer terug naar Woudsend.

Nadat Gerben jr. in dienst was geweest na zijn opleiding in Zwolle, ging hij bij andere drukkerijen stage lopen en na verloop van tijd ook werken. Eerst enige jaren in Noord-Holland, later in Leeuwarden o.a. bij het Provinciehuis en bij zijn laatste werkgever drukkerij Hellinga, ook in Leeuwarden: 'Een groot en mooi bedrijf waar altijd werk was. Rond 2000 sprong ik ook zo nu en dan bij in Woudsend omdat het met mijn vaders gezondheid matig ging. Hij had suikerziekte en verwaarloosde dat waardoor hij enige tijd in het ziekenhuis belandde. Nadat hij in 2003 een tia kreeg ging zijn gezondheid snel achteruit. Hij overleed eind 2004. Officieel heb ik per 1 januari 2004 het bedrijf overgenomen en kwam ik in 2006 met mijn vrouw Sylvia (1968) en dochters Vera (2000) en Josefien (2004) weer in Woudsend wonen'.

'Na de verkoop van onze woning in Leeuwarden hebben we tijdelijk een woning gehuurd aan Ald Tsjerkhóf te Woudsend. Naast het opstarten van de Drukkerij ging ik de bijbehorende woning grotendeels zelf verbouwen om er een fijne woonplek van te maken voor mijn gezin'.

Een frisse en nieuwe start voor Drukkerij Van Dijk met een derde generatie aan het roer. Het werk dat Gerben bij Grafisch Bedrijf Hellinga aan de degel deed werd nu aan hem uitbesteed door zijn voormalige werkgever.

Gerben van Dijk Jr. achter de degel

Mede hierdoor kon hij het bedrijf weer opstarten. Het lukte om het vertrouwen van vroegere klanten terug te winnen en vele nieuwe klanten volgden. Ook lukte het hem om een goede samenwerking met een drukkerij

uit Joure en een drukkerij uit Dronrijp op te bouwen. Deze samenwerking bestond grotendeels uit werk op de degel. 'Een degel is een oude boekdrukker, de degel in Woudsend heeft mijn vader nog nieuw gekocht in 1953. Hiermee werk je het product af door middel van stansen, rillen, nummeren of preegen. Ik heb jarenlang de Swifter Koopjeskrant en het dorpsblad van IJlst, De Drylster Kypman gemaakt en later ook dorpskrant De Driuwpôlle. Zo heb ik in 15 jaar mijn bedrijf opgebouwd. Enerverende jaren waarin ik hard heb gewerkt, heel veel heb geleerd en fijne klantcontacten heb opgedaan'.

'De veranderingen in de markt (de digitalisering) en een blik op de toekomst hebben mij doen besluiten om een nieuwe uitdaging aan te gaan. Met ingang van september begin ik aan een nieuwe baan bij Print Finish in Sneek waar ik erg naar uitkijk. Een mooi bedrijf met zijn eigen specialisme. Dit bedrijf zorgt voor de afwerking van drukwerk, wat mijn favoriete onderdeel van het vak is. Mijn degel verhuist dan ook mee naar mijn nieuwe werkplek'. Zo komt er na ruim 90 jaar een einde aan 3 generaties Drukkerij Van Dijk.

'Ik wil iedereen bedanken voor het werk dat mij is toevertrouwd. Ik heb beslist geen spijt dat we hier zijn gaan wonen. Het heeft ons heel veel goeds gebracht'.

Hilly Westerhof